

Com la vida mateixa

Rous Sarrias

COM LA VIDA MATEIXA

(COL·LECCIÓ NO-FICCIÓ) • 9

COM LA VIDA MATEIXA

Rous Sarrias

The logo for Quorum Llibres, featuring a stylized 'Q' followed by the word 'uorum' in a bold, lowercase sans-serif font, and 'LLIBRES' in a smaller, uppercase sans-serif font below it.

Primera edició: febrer del 2021

© Rous Sarrias

© Il·lustració de la portada: Víctor Cardona

© Fotografia de l'autora: Berta Sarrias

© de l'edició:

Quorum Llibres

C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

quorum@quorumllibres.cat

www.quorumllibres.cat

Disseny i composició: 3 x Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-16342-45-7

DL T 58-2021

ÍNDEX

Pròleg, *d'Imma Anglès*..... 9

PRIMERA PART

Vaitors i Rous..... 13

Comença l'espectacle..... 15

Metamorfosi. D'eruga a papallona..... 19

Les quatre estacions 21

Mai no em sorprens..... 25

Ella i el mar 27

SEGONA PART

Em convides a un cafè?..... 33

Dr. Miquel Sarrias: germà del pare 39

Cadaqués..... 49

Carta als d'Orient..... 57

Àlex, especialment *El Sigro* 61

Beth, sempre Beth 65

Esotèric efecte bumerang..... 71

La solitud de la mare 73

Íngrid, finestra oberta al món 77

Elisenda, incompresa per excel·lència..... 81

Ferran, llop estepari..... 85

Berta, a més de... mare dels nets	91
Míssil amb la mà al cor.....	97
Aute, senzillament Luis Eduardo	101
Guillem, «Yermos»... tot	105
Imma..., a més, neboda	113
Brindis per a vosaltres.....	115

TERCERA PART

No hi sou... però sou.....	123
Viatge a les Ítaques	133

Quan ens vàrem conèixer vas demanar-me a cau d'orella que, sobretot, et mantingués viu.

Fou la més sorprenent i impensable declaració d'amor que mai m'havien fet.

Aquí, Vaitors, petita i insignificant pinzellada del meu (nostre) esforç per mantenir tothora la flama viva!

PRÒLEG

Vaig tenir el privilegi de ser una de les primeres persones de llegir *COM LA VIDA MATEIXA*.

Era la primera obra de la Rous, una persona que, ella ho sap, és especial per a mi. Per això, llegir la seva autobiografia o memòries —això pensava jo que era el llibre— pel fet de ser-ne ella l'autora ja em resultava atractiu de per si. Però la realitat va superar l'expectativa. Des de pràcticament les primeres pàgines em va enganxar.

Vaig trobar-me immersa en una novel·la, un viatge a través de pedaços d'una vida viscuda. Si hagués de definir l'obra, diria que és un retaule literari. Cada capítol és una escena, té la seva tonalitat, el seu caràcter i el seu ritme. Tots són diferents, tots tenen una entitat i fins i tot una música pròpia. L'autora t'acompanya, d'una escena a una altra, amb delicadesa i naturalitat. I és que, com ella mateixa diu, el fil conductor d'aquest retaule eclèctic no és altre que la vida mateixa. I, com a la vida, transites del riure al record, a l'anàlisi, a la reivindicació i fins i tot a la metàfora i la poesia. La vida és el fil que uneix aquests pedaços i ella, la Rous, la mà que t'hi acompanya i de la qual t'acabes fent amiga.

És misteriós com unes pàgines impreses poden fer companyia una persona. La lectura de *COM LA VIDA MATEIXA* passa, de manera molt intensa, per la mirada de l'autora: com ella veu, viu i narra les seves experiències. És una mirada profunda i alhora inspiradora. No et deixa córrer entre capítols i, sovint, trobes la necessitat d'aturar-te per comprendre el que acabes de llegir a fons, amb tot allò que queda entre línies i que crida per ser sentit. D'altra banda, té la virtut, potser per la gran empatia de l'autora també fora de les lletres, que el lector hi troba algun pedaç de la seva vida reflectit en les seves paraules. No soc persona molt lletrada, però sí una àvida lectora, i sé del cert que, quan això passa, és que ets davant d'un llibre d'aquells per recordar.

IMMA ANGLÈS, *periodista*

PRIMERA PART

Vaitors i Rous

—Tinc tants i tants poemes seus: difícil tasca la d'escollir-ne un de qual-sevol. Casualment —tot i que no crec en la casualitat—, furgant les caixes dels records, un d'ells va impressionar-me especialment.

Volcà esclatant amb virulència
llançant tot allò que va retenir
en les seves entranyes tant de temps.
Ni humà lliure de perill,
ni recer per a mantenir-lo fora de perill.
Podem adormir els nostres instints
i semblar muntanya, sense més;
però mentre hi ha vida
el foc no s'apaga;
el gran poder així engendrat
demanarà veure la llum.
I així, el que és, n'ha de Ser: el volcà rugir, l'ocell volar
i cada cosa... Cadascun allò que li va ser encomanat.
Ha de témer el tigre de ser tigre?
O és millor per a ell ser xai?
Més aviat fos ridícul,
AMOR MEU, en aquest aniversari
proposem-nos SER nosaltres mateixos.
T' ES IN TI FI MO NIT

Què n'opines, del poema escollit?

—Doncs, davant la teva insistència que siguem tothora fidels amb nosaltres mateixos, molt adequat. Dedueixo, a més, que aquesta lluita per l'autenticitat estarà molt latent en aquesta obra, oi?

—Doncs sí, és clar... Fluirà constantment. És el meu credo, ja ho saps.

—De totes maneres, tu, pel que fa a ser un mateix, jugues amb avantatge. Segueixes les indicacions que, segons dius, captes del cosmos i... ràpidament actues. Sembla que no has de pensar pas massa, per prendre decisions.

—Ei, aquesta antena, veu interna o com es vulgui anomenar la tenim tots, eh?! Una altra cosa és la predisposició de cadascú en posar les eines i l'interès necessari per escoltar-la. Ser conseqüent amb un mateix, llençar-se al buit, tot i que reconforta molt, és prou vertiginós per pensar-s'ho dues vegades. Bé que ho sabem, tu i jo.

—Totalment d'acord. Malgrat tot, però, compensa sobradament! Per cert, ja t'has plantejat fins on arribaràs del teu voraginós passat? No ho escriuràs tot i tot, oi?

—Doncs no. Algunes de les vivències a les quals dedueixo que et refeixes no les vull escriure: pel mer fet d'airejar-les perdrien tota la màgia. I d'altres, com bé saps, són nafres encara sagnants. No em veig capacitada per aprofundir-hi. Potser més endavant... Qui ho sap!

—Potser en una altra fornada (com acostumes a dir ara), si et veus amb cor d'esplaiar-te en segons quins temes...

—En un altre projecte, si n'hi hagués, veurem per on ho encamino. Tot dependrà, està clar, de l'acollida que pugui tenir el que en aquests moments tant m'ocupa i em preocupa. Per cert, i canviant de registre: ja saps la meva admiració per Josep M. Folch i Torres, oi?

—És clar que ho sé; per això tens, entre molts altres, el llibre d'en Patufet a la teva taula de treball.

—Doncs, la secció més important d'en Patufet foren les «Pàgines viscudes», escrites per ell. Va sorprendre'm, perquè fins i tot era un dels títols pensats per al meu llibre, coincidència que, si he de ser sincera, fa que encara li tingui més estima.

No cal oposar la cultura i la literatura populars a les altres formes de cultura, no solament la societat és plural, sinó que ho és l'individu al llarg del seu desenvolupament; calen, doncs, igualment totes les formes de cultura per a servir un país...

JOSEP M. FOLCH I TORRES

Comença l'espectacle

Feia pocs dies que havia estat víctima d'un maltractament psicològic amb seqüeles considerables. Malgrat tot, no es veia amb cor d'explicar-ho a casa seva. Als dotze anys és habitual culpabilitzar-se de tot. Impossibles d'entendre, els fets que havien passat estiuejant, com feia cada any, amb aquella família amb la qual es passava quasi més hores que amb la seva. Tanmateix, encara que obstinada en no dir res a casa seva, la seva mare, insistentment, intentava esbrinar la causa de la tristor i el decaïment de la seva filla...

—Filla, hi insisteixo un cop més: vols dir-me què et passa? Des que has tornat de vacances que estàs molt apagada, absent. T'has barallat amb la teva amiga? Es pot saber què ens amagues?

—No res! Què vols que passi?!

—Soc la teva mare i sé perfectament que em menteixes: tots a casa ens n'adonem. El teu pare està molt preocupat. O m'ho expliques, o aquesta mateixa tarda vaig a preguntar-li a la mare de la teva amiga.

—Em va tractar malament, mama...

—Com? Qui et va tractar malament?

—La Montse.

—Què et va fer? Digues!

—Doncs, al cap d'una setmana d'estar amb ells, una nit, quan la Sandra i jo ens disposàvem a dormir, des de la nostra cambra vam sentir crits provinents del dormitori dels pares. Discutien acaloradament. Violentades, intimidades pels fets, vàrem optar per callar i ambdues vam dissimular com si res passés, com si no els sentíssim.

L'endemà, quan en Jordi ja havia marxat, ella de dret cap a mi acusant-me de ser una mal educada. Segons em va dir, resulta que als matins mai li donava els bons dies i no sé quants disbarats va esporgar-me. No entenia res

de res. Vaig quedar-me gelada. No donava crèdit al que m'estava passant... Talment com un malson!

—I la Sandra què deia... No et va defensar?

—No, i ara... Ni tan sols em dirigia la paraula. Sort vaig tenir-ne del seu germà, que va consolar-me.

—Com has pogut callar tot això, nena? No veus que...

—Per pors, per sentir-me culpable, per no disgustar-vos... Jo què sé. Tot plegat m'ha desbordat massa. I encara no t'he explicat el més greu.

—M'estàs preocupant, filla.

—El mateix capvespre d'aquell disgust que em tenia fora de lloc, quan descansava al llit, de sobte va començar a tremolar-me el braç esquerre. No hi havia manera d'aturar-lo. Així i tot, mare i filla creien que es tractava d'espasmes nerviosos sense cap mena d'importància. Més o menys em venien a dir que feia comèdia. Òbviament, jo cada cop més espantada em veia en un atzucac, no hi veia la sortida. Suposadament, al comprovar que aquell braç seguia tremolant van decidir trucar al metge. El doctor, després de l'interrogatori obligat —que si era el primer cop que em passava, que si havia tingut algun ensurt recent («cap ensurt, doctor», què podia dir, pobra de mi)—, va mirar-me la tensió arterial, que la tenia pels núvols. Per tant, va aconsellar-me marxar urgentment cap a casa meva. «Urgeix una revisió mèdica» van ser les seves paraules. Em va donar un calmant per dormir i vaig poder descansar. La resta ja la saps.

—Sí, va trucar-nos en Roger pare explicant que la Montse havia de marxar per tenir cura d'una tieta que estava molt malalta, i per tant es veien obligats a portar-te a casa. Aparentment tot revestia normalitat... Mira que portava dies i dies preguntant-te. Era evident que no estaves bé. És difícil enganyar una mare... Ja ho sabràs algun dia, això.

—No us volia preocupar, intentava superar-ho tota sola. Estic molt espantada. Caiguda dels cabells, quilos de més, tensió alta i, per si fos poc, la menstruació, que ha desaparegut. D'aquest ensurt no sé si me'n sortiré, mare.

—No diguis ximpleries, és clar que ens en sortirem. Ara mateix agafo hora al ginecòleg. Veuràs com tot s'arreglarà!

—No puc entendre res del que ha passat, sincerament. Tan simpàtica i amable que ha estat sempre amb mi. Fins aquest estiu em tractava com una filla. Què ha pogut passar per...?

—Escolta'm bé i contesta amb tota sinceritat, si us plau. En Roger alguna vegada aquest estiu t'ha acariciat o t'ha tocat o... Ja m'entens, alguna cosa

semblant al que et va passar als vuit anys, amb l'amic del teu germà? Te'n recordes?

—Ni de bon tros! Li agrada molt explicar-me coses en els viatges. Parlem força, això sí, però res més!

—D'acord, entesos. Millor que de moment no ho expliquem al teu pare. Ell tampoc volia que marxessis tants dies. No vull ni pensar com es posarà quan se n'assabenti! Li explicarem després de visitar el metge. I, sobretot, deixa ja de sentir-te culpable; aquest pes que portes al damunt no t'ajuda gens ni mica. Va discutir amb el seu marit, estava nerviosa i ho va pagar amb tu. Aquí els únics culpables som nosaltres, els pares, que veient-la estranya últimament... En l'última conversa que vaig tenir amb ella, la Mercedes estava irascible i rara. Però qualsevol et porta la contrària, a tu. Saps com reaccions, oi?

Visita immediata al ginecòleg, i heus aquí, després de les revisions i analítiques de rigor, el seu veredict:

—La glàndula hipòfisi no et funciona, està atrofiada. I saps quin és el problema? Que aquesta glàndula és la que dirigeix totes les altres: ve a ser com un director d'orquestra, que, si no està bé, l'orquestra desafina. Així estàs tu en aquests moments, una mica desafinada. No pateixis gens, però. Amb el tractament que et donaré tindràs tots els fills que vulguis tenir, t'ho prometo. Quant a aquests quilos de més i a la tensió tan alta, a part de seguir fil per randa el règim, hauràs de caminar com a mínim un quilòmetre al dia. Respecte a la caiguda dels cabells, millor que aneu al metge de capçalera: segur que amb algun reforç vitamínic conservaràs aquesta esplèndida cabellera.

Fou un 29 de setembre, diada de Sant Miquel, al migdia, amb tretze anys acabats de fer, asseguda davant del pare per a disposar-nos a jugar als escacs. De sobte, al moment just d'iniciar el moviment d'un peó, tremolo pel braç, convulsions per tot el cos i cap desplomat a la butaca amb quasi pèrdua de coneixement. Tot i així, com en estat de semi inconsciència, sentia tot el que en aquell trasbalsat moment es parlava al menjador:

—*Estrella, traiga el alcohol... ¡La Rosa, que se nos ha desmallado!*

—*¡Ay, por Dios, señor! ¡Qué ha pasado?*

—Lluís, és que... Bé, ja t'ho explicaré...

—Per què he de ser sempre l'últim d'assabentar-me de les coses?!

—Nena, respira, respira fort!

A poc a poc, encara que molt marejada, vaig anar recuperant l'escenografia de tot plegat.

—No et preocupis, reina, que com que no has perdut del tot el coneixement i no treies escuma per la boca, creiem que no serà res greu. Demà mateix anirem al Dr. l'Alonso. Metge de capçalera, familiarment anomenat Alonso, per la llarga amistat mantinguda amb l'oncle Miquel.

Tornem-hi que no ha estat res. Electroencefalograma urgent i nou veredictes:

—Has tingut un atac semi epilèptic, petita fissura al cervell. Amb el canvi, és a dir, amb les primeres menstruacions, de vegades passen incidents com aquest. Tenim en compte, a més, que aquest estiu has tingut un ensurt considerable, doncs...

Prendràs cada dia dues pastilles. Cada diiii-aaa. Ho has sentit bé!? De tu dependrà molt i molt que no es repeteixi. Si en dos anys no tens cap atac més, podrem considerar el problema resolt del tot.

—Tranquil, ja saps el meu currículum: nefritis, xarampió, verola, escarlatina... He après a haver de cuidar-me. Si de mi depèn, d'aquesta, també me'n sortiré!

Transcorreguts set anys de fer cada sant dia els deures, les dues pastilletes, res de cafès, mai prendre el sol sense cobrir-se el cap, a penes tastar el vi, règim rigorós, ferro i ous crus per mantenir la melena, etcètera, per fi l'electroencefalograma de rigor detectà que la petita fissura del cervell havia desaparegut per complet; i per descomptat sense cap amenaça d'epilèpsia ni res que se l'hi assemblés.

Havia arribat, potser, el desitjat moment de poder descansar una estoneta de metges, controls i pastilletes? Doncs no! En ple dol i depressió per la mort del pare, degut a fallades imperdonables de qui esdevindria pare dels fills: embaràs al caure. En total, quatre fills i dos avortaments!

Veritablement tota una eminència, el Dr. Esteve, que també era amic de l'oncle Miquel.

Metamorfosi. D'eruga a papallona

És habitual que al moment de néixer, ja sigui amb aigua beneïda o no —dependrà molt de la condició religiosa de cada família—, siguem batejats amb un nom, amb el qual, tant si ens agrada com si no, haurem de conviure la resta dels nostres dies. Per tant, familiaritzar-se amb ell, sentir-s'hi còmode, facilita força la convivència. Particularment, una servidora n'estava, de satisfeta, del vincle existent entre el nom i, segons el meu parer, la tan perfecta i envejada flor: la rosa. No puc dir el mateix, però, pel que fa a la Maria, ans al contrari. Òbviament, pertanyo al grup dels batejats amb l'aigua beneïda. Així doncs, resumint: tenim, per una banda, Rosa, heretat de la malaurada àvia paterna —va deixar-nos tan jove que ni tan sols va fer de padrina— i, de l'altra, per la condició familiar de catòlics, apostòlics, romans..., fot-li la Maria!

Transcorreguts cinc anys d'infantesa a casa, vaig entrar a l'escenari tètric del col·legi. Col·legi de monges, per descomptat. I, ves per on, va ser allà on, per primer cop, sense cap mena d'escrúpols van arrasar-me el nom. Fou també en aquell entorn, envoltada de monges vestides de negre de cap a peus, on vaig familiaritzar-me amb traumes, pànics escènics, incontinències urinàries... Tot plegat, sumat a una excessiva timidesa, em feia sentir poc més que invisible. Per descomptat, doncs, que ni Rosa, ni Rosa Maria: de dret al cognom, la Sarrias. Sembla mentida, però m'entristia tant i tant que si ocasionalment a alguna monja se li escapava anomenar-me pel nom el meu cor saltava de joia... Ves quina bestiesa!

Quan, per fi, conculsa la llarga i, per escriure, anònima (sense nom) travessia escolar, l'eruga, que esdevenia crisàlide, inicià la primera fase important de la seva metamorfosi. Hem arribat al moment de marxar de casa per a estrenar-se com a mare d'un niu, a més, nombrós. I heus aquí

que, dins d'aquell niu: de manera insistent, tothora... La mami. Pel que fa a l'àmbit social, ni noms ni cognoms: senyora de... Visca! Arribats a aquest punt diguem-ne que l'eruga ja comença a estar un xic esgotada, per no dir altra cosa, de no tenir identitat pròpia. Així doncs, després d'un llarg camí força pedregós, l'eruga, començà a desenvolupar llurs ales. Potser —tot i que encara molt feble— el seu vol esdevindria un raig de llum i d'esperança i, per fi, retrobaria llurs orígens?

Va ser llavors, perduda en la voregin d'aquell vol, quan, fortuïtament una altra papallona es va interposar en el seu camí. I com excessivament esgotada de les tempestes: aclucà amb timidesa les ales, aixoplugant-se en la més plàcida i desconeguda serenor!

Ambdues (papallones) que cercant-se d'un temps ençà... Volarien sota els mateixos estels... Tothora en la mateixa direcció!?

«Tant de bo que per sempre més», pregunen en Vaitors i la Rous al llindar de la seva tardor!!!

«De vegades hem de suportar les erugues si volem gaudir de les papallones.»

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY